

Ekologisk växtodling 2011 2011

JO0104

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	2
A.1 Ämnesområde	2
A.2 Statistikområde	2
A.3 SOS-klassificering	2
A.4 Statistikansvarig	2
A.5 Statistikproducent	3
A.6 Uppgiftsskyldighet	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik	3
A.11 Statistik användning	4
A.12 Uppläggning och genomförande	4
A.13 Internationell rapportering	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B Kvalitetsdeklaration	4
B.0 Inledning	4
B.1 Innehåll	5
1.1 Statistiska målstorheter	5
1.1.1 Objekt och population	5
1.1.2 Variabler	6
1.1.3 Statistiska mått	6
1.1.4 Redovisningsgrupper	6
1.1.5 Referenstider	6
1.2 Fullständighet	6
B.2 Tillförlitlighet	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	7
2.2.1 Urval	7
2.2.2 Ramtäckning	7
2.2.3 Mätning	7
2.2.4 Svartsbortfall	7

2.2.5	Bearbetning	7
2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	8
B.3	<i>Aktualitet</i>	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid	8
3.3	Punktlighet	8
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	8
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Jordbrukets markanvändning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation:	Jordbruksverket
Postadress:	551 82 Jönköping
Besöksadress:	Vallgatan 8
Kontaktperson:	Ann-Marie Karlsson
Telefon:	036 - 15 59 33
Telefax:	036 - 34 01 96
E-post:	fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation:	Jordbruksverket
Postadress:	551 82 Jönköping
Besöksadress:	Vallgatan 8
Kontaktperson:	Ulf Svensson
Telefon:	036 - 15 50 74
Telefax:	036 - 34 01 96
E-post:	fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), förordningen om den officiella statistiken (SFS 2001:100) och Jordbruksverkets föreskrifter om statistisk undersökning avseende strukturen i jordbruket (SJVFS 2010:16).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Uppgifter som härrör sig från enkätundersökningar gallras efter 10 år.

A.9 EU-reglering

Enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 27 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 är medlemsstaterna skyldiga att rapportera statistikuppgifter om ekologisk produktion. I denna förordning preciseras dock inte exakt vilka uppgifter som ska rapporteras. För närvarande pågår ett arbete inom Eurostat med att ta fram nya rapporteringskrav och en ny mall för rapportering. Den nya mallen bygger på en mall som använts under flera år och som använts av medlemsstaterna för rapportering.

A.10 Syfte och historik

Statistik över ekologisk odling, som följer EU:s regelverk enligt ovan nämnda förordning, har samlats in under flera år. Fram t.o.m. år 2008 rapporterade de i Sverige godkända kontrollorganen aggregerade uppgifter rörande grödgrupper mm till Jordbruksverket.

Fr.o.m. år 2009 rapporterar kontrollorganen detaljerade uppgifter om odlade arealer per gröda till Jordbruksverket. Detta har gjort det möjligt att sammanställa statistik som är mer jämförbar med övrig officiell statistik

över jordbruksmarkens användning. Uppgifterna kan dessutom redovisas på regional nivå.

Statistiken ska tjäna som underlag till

- a) publicering av officiell statistik över ekologisk växtodling som är jämförbar med övrig officiell statistik om jordbruksmarkens användning,
- b) rapportering till EU-kommissionen enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007,
- c) utredningar, analyser samt uppföljning av politiska mål på området.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av EU-kommissionen som underlag för bedömningar av effekten av den förda jordbrukspolitiken samt för analyser och utredningar.

I Sverige används statistiken bl.a. av branschorganisationer, rådgivare, kommuner, länsstyrelser och Jordbruksverket. Massmedia och allmänheten är andra användare. Statistiken används som underlag för utredningar och analyser av utvecklingen inom den ekologiska produktionen samt miljöeffekter. Statistiken används även för uppföljning av politiska mål på området.

A.12 Uppläggning och genomförande

Uppgifterna som ligger till grund för detta Statistiska meddelande hämtas årligen, fr.o.m. år 2009, in från kontrollorganen Kiwa Aranea, HS Certifiering AB och SMAK AB, vilka är de tre godkända kontrollorganen inom jordbruksområdet i Sverige. Kontrollorganen samlar in uppgifter från varje enskild jordbrukare som är ansluten till respektive kontrollorgan vid de kontrollbesök som genomförs. Kontrollorganen levererar uppgifterna till Jordbruksverkets växtavdelning. Jordbruksverkets statistikenhet bearbetar sedan uppgifterna och skapar ett sammanställt register som täcker in samtliga ekologiska producenter. Utifrån detta register produceras sedan statistiken över ekologisk växtodling.

A.13 Internationell rapportering

Redovisning sker till EU-kommissionen, Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För närvarande finns inga planer på förändringar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

I detta Statistiska meddelande redovisas arealer jordbruksmark som brukas med ekologiska produktionsmetoder enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter. I

redovisningen återfinns även antalet företag som brukar jordbruksmark med ekologiska produktionsmetoder.

Uppgifterna samlas in av de tre i Sverige godkända kontrollorganen på området: Kiwa Aranea, HS Certifiering AB och SMAK AB. Kontrollorganen levererar uppgifterna till Jordbruksverket som sedan kontrollerar och bearbetar uppgifterna.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheterna är:

- arealer jordbruksmark som brukas med ekologiska produktionsmetoder uppdelade på ägoslag, grödgrupper, omställd areal och areal under omställning för riket och län,
- andel ekologiskt brukad jordbruksmark av total jordbruksmark uppdelad på ägoslag, omställd areal och areal under omställning för riket och län,
- antal företag som brukar jordbruksmark med ekologiska produktionsmetoder uppdelade på ägoslag, grödgrupper, omställd areal och areal under omställning för riket och län.

Vissa uppgifter redovisas även per kommun i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se under Statistik).

1.1.1 Objekt och population

Arealer

Med *jordbruksmark* avses i denna rapport åkermark och betesmark.

Statistiken omfattar all areal jordbruksmark som brukas med ekologiska produktionsmetoder och som uppfyller kraven enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 27 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91. I praktiken innebär det att de produkter som odlingen resulterar i antingen

- får märkas och säljas, eller
- är under omställning för att i framtiden få märkas och säljas

på marknaden med EU:s logotyp för ekologisk produktion och kan även vara märkta med KRAV:s eller Demeters respektive logotyp om produktionen uppfyller antingen KRAV:s eller Demeters villkor för märkning. I samtliga fall kontrolleras regelverkets efterlevnad av något av de tre godkända kontrollorganen inom jordbruksområdet i Sverige. Dessa kontrollorgan är Kiwa Aranea Certifiering AB, HS Certifiering AB och SMAK AB.

Med begreppet "*omställd*" mark avses de arealer jordbruksmark som är godkända för märkning och försäljning av ekologiska produkter på marknaden.

Arealer som brukats med konventionella brukningsmetoder måste, under en övergångsperiod, brukas enligt regelverket för ekologisk produktion innan de

kan godkännas som ”omställda”. Dessa arealer benämns i denna rapport som mark ”under omställning”.

Företag

Med begreppet *företag* avses i detta Statistiska meddelande det antal unika kundnummer som finns registrerade hos de tre godkända kontrollorganen. Definitionen av ett företag skiljer sig därför från den som används i Lantbruksregistret, som i sin tur ligger som grund för en stor del av den övriga officiella statistiken på jordbruksområdet. I avsnittet B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet nedan återfinns en mer detaljerad beskrivning av skillnaderna i begreppen.

1.1.2 Variabler

De variabler som redovisas är

- arealer brukade med ekologiska produktionsmetoder,
- andel areal brukad med ekologiska produktionsmetoder i förhållande till total brukad areal samt,
- antal företag som brukar jordbruksmark med ekologiska produktionsmetoder.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av värden på statistiska storheter/parametrar av typerna *totaler* (”hektar” och ”antal”) samt *andelar* (”procent”).

1.1.4 Redovisningsgrupper

Arealer, andel av totala brukade arealer och antalet företag redovisas efter indelningar avseende:

- Ägoslag (åkermark och betesmark)
- Grupper av grödor
- Omställd areal och areal under omställning
- Region (län och riket)

Vissa uppgifter redovisas även per kommun i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se under Statistik).

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser arealanvändning år 2011.

1.2. Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Bedömningen är att statistiken inte innehåller täckningsfel. Däremot förekommer mätfel och fel från bearbetningsprocessen. Vid sammanställningen av statistiken har Jordbruksverket hittat felaktigheter av denna typ och gjort upprättningar av materialet, oftast efter kontakt med kontrollorganen. Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de

övergripande resultaten. För enskilda grödgrupper och särskilt vid regional fördelning kan dock resultaten påverkas av denna typ av fel.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom denna statistik baseras på uppgifter från samtliga företag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Bedömningen är att statistiken inte innehåller täckningsfel. Kontrollorganen ska leverera uppgifter för samtliga företag som kontrolleras enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 27 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter.

2.2.3 Mätning

Mätfel förekommer då kontrollorganen vid revisionsbesöken hos jordbrukarna på något sätt fått felaktiga uppgifter om t.ex. arealer, odlade grödor eller regionkod. Denna typ av fel har upptäckts vid bearbetning av uppgifterna vid Jordbruksverket och rättats upp i bearbetningsprocessen (se avsnitt 2.2.5. nedan). Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten. För enskilda grödgrupper och särskilt vid regional fördelning kan dock resultaten påverkas av denna typ av fel.

2.2.4 Svartsbortfall

Förekommer inte i bemärkelsen att samtliga uppgifter saknats för ett företag. Däremot förekommer att uppgifter saknats för enskilda variabler för enskilda företag. I dessa fall har kontrollorganen kontaktats för komplettering av materialet. Det slutliga resultatet baseras på fullständiga uppgifter för de variabler som redovisas.

2.2.5 Bearbetning

De bearbetningsfel som upptäckts rör sig till stor del om felaktig dataregistrering (felaktigt registrerade arealer, grödkoder, regionkoder), utelämnande av enskilda uppgifter för enskilda företag (grödkoder, regionkoder) samt dubletter. Materialet har granskats främst genom kontroller av extremvärden per företag och gröda, grödkoder som ej existerar, felaktiga regionkoder och jämförelser med uppgifter från tidigare år. När fel upptäckts eller misstanke om fel förelegat har kontrollorganen kontaktats och upprättningar har gjorts i de fall ett fel har bekräftats. Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten. För enskilda grödgrupper och särskilt vid regional fördelning kan dock resultaten påverkas av denna typ av fel.

Ett fel som sannolikt förekommer är dubletter som beror på att ett företag bytt från ett kontrollorgan till ett annat under odlings säsongen. I vissa fall skulle detta kunna leda till att arealerna för ett och samma företag redovi-

sas till Jordbruksverket av två kontrollorgan. Kontroller av förekomst av dubletter i denna bemärkelse har gjorts och utifrån dessa kan man konstatera att dubletter av detta slag sannolikt förekommer. Bedömningen är dock att de övergripande resultaten endast påverkas marginellt av denna typ av fel. Upprättningar av denna form av dubletter är mycket komplicerade och kräver en stor arbetsinsats. Utan direktkontakt med var och en av de berörda jordbrukarna är sannolikheten för felaktig upprättning stor. Något försök att rätta upp materialet i detta avseende har därför inte gjorts.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

-

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Redovisning av ekologisk växtodling sker årligen.

3.2 Framställningstid

6 månader.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Jämförbarheten över tiden är god. Det man bör känna till är att insamlingsmetoden förändrades år 2009. Fram t.o.m. år 2008 rapporterade kontrollorganen enbart sammanställd statistik över grödgrupper m.m. på riksnivå till Jordbruksverket. Fr.o.m. 2009 rapporterar kontrollorganen detaljerade gröduppgifter för varje enskild kund/företag som är ansluten till respektive kontrollorgan. I tabell 1a redovisas uppgifter för åren före 2009. Uppgifterna för åren 2005-2008 baseras således på en annan insamlingsmetod. Bedömningen är dock att jämförbarheten över tiden för uppgifterna över den totala jordbruksmarken som brukas med ekologiska produktionsmetoder (tabell 1a) är god.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Se avsnitt 4.3

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

I texten, figurer och tabeller görs jämförelser med totala arealer för riket och länen, d.v.s. totala arealer konventionell och ekologisk produktion. Dessa siffror är hämtade från Jordbruksverkets publicering av officiell statistik över jordbruksmarkens användning. Det bör påpekas att siffrorna för ekologisk produkt-

ion inte är helt jämförbara med uppgifterna över den totala arealen i riket och länen. Orsaken till detta är

- a) skillnader i den population som de båda statistikprodukterna ska täcka,
- b) att insamlingsmetoderna skiljer sig åt och att
- c) redovisningen av arealernas geografiska placering skiljer sig åt.

Den officiella statistiken över jordbruksmarkens användning baseras på det statistiska Lantbruksregistret (LBR). I LBR definieras *begreppet företag* som ”en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning”. LBR omfattar företag som uppfyller något av följande kriterier:

- brukar mer än 2,0 hektar åkermark,
- brukar sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark,
- innehar djurbesättning omfattande minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller minst 1 000 fjäderfä,
- driver yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter fri-landsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

I detta Statistiska meddelande *likställs ett företag med ett unikt kundnummer* som finns registrerat vid ett godkänt kontrollorgan. Det finns således inte något ”ett till ett” förhållande mellan ett företag i detta Statistiska meddelande och det företag som finns i LBR och t.ex. den officiella statistiken över jordbruksmarkens användning.

Vidare redovisas, i detta Statistiska meddelande, all areal som brukas med ekologiska produktionsmetoder och som är kontrollerad av ett godkänt kontrollorgan för ekologisk produktion, oavsett om företaget ingår i LBR eller inte. Målpopulationerna skiljer sig således något åt.

Statistiken över jordbruksmarkens användning baseras på uppgifter från i första hand Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (ARARAT), men i viss mån även från enkätundersökningar till jordbrukarna. De ekologiska arealer som redovisas i detta Statistiska meddelande baseras på uppgifter som jordbrukarna lämnat till det godkända kontrollorgan som de är anslutna till. Kodsystemet för grödor som används av kontrollorganen är i stort sett detsamma som brukarna använder i sin ansökan om arealbaserade stöd, men vissa skillnader finns.

I statistiken över jordbruksmarkens användning redovisas arealerna geografiskt i den församling, kommun och det län där de faktiskt ligger. Det underlag som finns tillgängligt för redovisningen i detta meddelande tillåter inte denna precision, utan arealerna placeras i den kommun och det län där brukaren har sitt brukningscentrum enligt rapporteringen till kontrollorganen. Det innebär att samma arealer som i det Statistiska meddelandet om jordbruksmarkens användning är placerade i en kommun, kan vara placerade i en annan kommun enligt statistiken i detta Statistiska meddelande.

Dessa skillnader i population, insamlingsmetoder och precision i regional redovisning bedöms dock inte vara så stora att de påverkar jämförelserna av t.ex. andel ekologisk åker- respektive betesmark på riksnivå och länsnivå i nämnvärd utsträckning. Däremot kan resultaten för enskilda kommuner eller

enskilda grödor påverkas.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, JO 10 SM 1203, på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under avdelningen "Statistik" samt på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabaser och där finns även vissa uppgifter per kommun (www.jordbruksverket.se under Statistik). Vissa statistikuppgifter redovisas också i Jordbruksstatistisk årsbok.

5.2 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, diagram och textkommentarer.

5.3 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

-

5.5 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Ulf Svensson, telefon 036-15 50 74. Frågor kan även sändas till e-postadressen statistik@jordbruksverket.se.